

Nytt bidragssystem för att nå fler, behålla ungdomar och ge alla samma förutsättningar

I Sverige har statligt stöd till frivilligt organiserad idrottsverksamhet utdelats i över ett sekel. Statens stöd till Svensk idrott bygger, liksom kommunernas, på uppfattningen att idrottsrörelsens verksamhet har ett stort egenvärde som meningsfull fritidsverksamhet och gör en samhällsnyttig insats. Men också på att idrottens självständighet är en förutsättning för den samhällsnyttan. Idrottsrörelsen är ingen leverantör av beställda samhällstjänster, utan består av lokala föreningar där människor slutit sig samman för att ägna sig åt ett gemensamt intresse. Det är medlemmarna, inte staten eller kommunerna, som bestämmer vad föreningen ska göra.

Detta har ibland kallats för det implicita kontraktet mellan staten och idrottsrörelsen. Staten sätter mål för det statliga stödet ska åstadkomma (samhällsnytta), där definitionen av samhällsnytta har varierat över åren. Men idrottsrörelsen avgör själv hur de målen ska uppnås. I vårt idéprogram Idrotten vill uttrycks det så här:

Idrottsrörelsen värnar också om sin självständighet – rätten att själv, i en demokratisk process bestämma över mål, inriktning och verksamhetsformer. (...) Vi kan dock självklart samarbeta med olika samhällsorgan, företag och andra organisationer utifrån gemensamma mål – men bara så länge detta samarbete sker med respekt för idrottens suveränitet som folkrörelse och dess egna intressen.

RF är idrottsrörelsens samlade organisation med uppgift att stödja, företräda och leda rörelsen i gemensamma frågor, såväl nationellt som internationellt. Det samma gäller arbetet att värna idrottens värdegrund där RF har förtroendet att med instrument som idrottsombudsman och visseblåsartjänst tydligare sätta ramar och tillse att värdegrunden följs. Dessutom har uppgiften att hantera och fördela statens stöd till idrotten delegerats till RF.

Med stöd i Lag (1995:361) om överlämnande av förvaltningsuppgifter till Sveriges Riksidrottsförbund fördelar Riksidrottsförbundet årligen bidrag på cirka 1,8 miljarder kronor till bland annat idrottsföreningar (IF), distriktsidrottsförbund (DF) samt specialidrottsförbund (SF).

Riksdagen har beslutat om målen för den statliga idrottspolitiken (prop. 2008/09:126, bet. 2008/09:KrU8, rskr. 2008/09:243). Mål och syfte med statsbidraget till idrotten är att ge möjligheter för alla i Sverige att motionera och idrotta, att främja en god folkhälsa, att stödja en fri och självständig idrottsrörelse samt att ge alla i Sverige positiva upplevelser av idrott som underhållning. Stöd till barn och ungdomar ska lämnas till verksamhet som bedrivs ur ett barnrättsperspektiv. Stöd kan även lämnas till sådan verksamhet som stärker idrottsutövares internationella konkurrenskraft.

Riksidrottsmötet (RIM) maj 2015

Som en del av RF-stämmans beslut 2015 avseende strategi för idrottsrörelsens framtid ingick att analysera nuvarande stödsystem och beskriva effekter av detsamma. En av utgångspunkterna i detta arbete var, och har varit, att effektiv styrning mot målen även kräver ekonomisk styrning. De intervjuer samt arbetet i stort som genomfördes bekräftar den bilden. Inte minst utifrån det faktum att antalet stöd och stödformer både ökat i antal och i kronor de senaste åren.

I arbetet som följde RIM 2015 konstaterades också att specialidrottsförbundet (SF) som arbetar för att nå målen ska premieras ekonomiskt framöver. Det konstaterades då att en strategisk plan bör åtföljas av ett stödsystem som gör det möjligt för SF och föreningar (IF) att nå de utpekade ambitionerna samt för distrikten (DF) att stödja i samma riktning. Riksidrottsstyrelsen (RS) föreslog därför att RIM 2017 beslutade om att genomföra en översyn av RF:s stödformer under perioden 2017 - 2019.

RIM maj 2017

Syftet med den beslutade översynen var att göra en översyn av samtliga stöd från RF och komma fram till förslag på ramar och principer för ekonomiskt stöd till IF, distrikt, SF och övriga organisationer på nationell nivå. Arbetet skedde mellan hösten 2017 och hösten 2018 i nära relation med både SF och DF. Dels arbetade RF med en referensgrupp (10 sammanträden) där både SF och DF ingick dels diskuterades ramar och principer vid samtliga större mötesplatser för SF och DF:s högsta företrädare. I detta arbete har ingått att förutom säkerställa att stödet ligger i linje med strategi 2025 även att väva in de politiska signalerna som RF delar. Arbetet resulterade i ett antal förslag på ramar och principer som diskuterades med samtliga SF och DF vid Riksidrottsforum 2018.

Riksidrottsforum nov 2018

Med ingångsvärdet att de föreslagna ramarna och principerna skulle möjliggöra för idrottsrörelsen att nå sina beslutade mål för strategi 2025 och den strategiska planen för åren 2018 – 2021 diskuterades förslaget. Ett förslag som med smärre justeringar sedan resulterade i en remiss för SF och DF att behandla.

Remissrunda dec 2018-feb 2019

54 SF och 13 DF besvarade remissen och lämnade synpunkter på de över 60 ramar och principer som inkluderas i RS förslag. Det generella omdömet var att de föreslagna ramarna och principerna skulle kunna användas för att utforma stödsystemet. Synpunkter fanns dock kring vissa delar vilket föranledde att RS i sitt förslag till stämman omformulerade vissa principer.

RIM maj 2019

Riksidrottsmötet beslutade sedan i enlighet med RS förslag med några smärre justeringar. Huvudprincipen som beslutades om var att från och med nu har:

- RS ges uppdrag att utforma och fastställa regelverk för de olika stödformerna

Beslutet innebar att stämmans strategiska roll kopplat till beslut om verksamhetsinriktningar, ekonomisk ram och beslut om ramar och principer skiljs från den operativa rollen som RS har. Tidigare har vissa ekonomiska stöd beslutats om på stämman vilket i och med detta beslut upphört. Allt för att ge RS möjlighet att kunna ansvara för idrottens strategiarbete och styra stöd till rätt verksamheter i enlighet med beslutade verksamhetsinriktningar.

Efter RIM juni 2019-sep 2019

Omedelbart efter RIM 2019 startade det operativa arbetet med att omvandla ramar och principer till regelverk för samtliga stödformer. Fortsatt användes en referensgrupp av SF för att stötta och följa arbetet. Därutöver diskuterades samtliga stödformer vid 6 olika tillfällen (4 för SF och 2 för DF) för att ge medlemmarna och distriktsorganisationerna fortsatt möjlighet att påverka de definitiva regelverken (syfte, mål, villkor osv.). RS har under perioden (20 sep) vid sitt sammanträde fattat beslut om ett flertal regelverk vilket även kommunicerats till SF och DF.

RS-möte 22 okt 2019

Vid RS-mötet fattades det beslut om de återstående regelverken samt preliminära beslut om det ekonomiska stödet till SF och DF för 2020 och 2021. Detta görs med sedvanlig reservation för eventuella förändringar som kan uppstå i samband med att RF erhåller regleringsbrevet i slutet av året.

RS fattade även beslut om inriktning för hur LOK-stödet ska förändras och omedelbart inleda ett arbete med att genomlysna LOK-stödet för att möjliggöra förändring till 2021. I detta arbete ingår även att redan nu fundera över hur stödet ytterligare ska förändras till 2022-2023 då 2020-2021 är övergångsår. Övergångsår som är beslutade för att ge möjlighet till både SF och DF att ställa om sin organisation och verksamhet i linje med stödsystemet.

2020

LOK-stödsarbete samt vidareutveckling av beslutat stödsystem tar vid. Därutöver kommer RF inleda en uppföljningsprocess för att säkerställa att de organisationer som emottar statligt stöd förhåller sig till statens och RF:s syfte med stöden, RF:s medlemsvillkor och Strategi 2025.

Effekterna av ändrat stödsystem kommer att följas upp i dialog med medlemsförbunden och staten och eventuella justeringar kan göras för att hitta en modell som fungerar så bra som möjligt inför perioden 2022 till 2025

Möten med departement samt riksdag

I anslutning till denna process har RF löpande haft kontakt med opolitiska tjänstemän samt enskilda möten med statssekreterare samt statsråd från hösten 2017 tom hösten 2019.

Informationsmöten har skett med riksdagspartiernas idrottspolitiska talespersoner.

Ekonomiska stödsystem inom idrottsrörelsen från 2020 och framåt

Hur bidrar det nya stödsystemet till de politiska målen?

Det nya stödsystemet träffar de politiska ambitionerna enligt nedan:

- Ökad jämlikhet genom att stödet till idrottssvaga områden markant ökas och träffas av fler olika stöd (Verksamhetsstöd inkludering/etablering och idrottssvaga områden), Projektstöd barn- och ungdomsidrott).
- Ökad jämlikhet och jämställdhet genom att verksamhetsstöd till SF för barn- och ungdomsidrott ökas och att delar av stödet ska bidra till ökad jämställdhet och jämlikhet hos utbildade ledare.
- Ett bibehållet fokus på dropout-problematik via projektstöd barn- och ungdomsidrott.
- Nya regelverk inom stödsystemet som ger RF ökade möjligheter att ta bort ekonomiskt stöd från både IF och SF som inte lever upp till värdegrunden.
- Nytt verksamhetsstöd till specialidrottsförbunden (SF) för paraidrott. Även distriktsidrottsförbunden (DF) ges ökade möjligheter att arbeta med målgruppen.
- Projektstöd till SF som behandlar trygg idrott och jämställdhet
- LOK-stöd:
 - Basstöd (från 2021) till IF som idag har svårare att redovisa i enlighet med LOK-stödsreglerna

- Begränsning av antalet aktiviteter i LOK-stöd (från 2021).

Allmänt

Under övergångsperioden 2020 - 2021 har vi – för att kunna garantera en rimlig nivå på resurser till SF och DF – valt att inte göra stora förflyttningar av resurser mellan våra olika organisationsdelar.

2022, då spärrarna är borta och det finns en ny verksamhetsinriktning för RF, är ambitionen att ytterligare förstärka den inriktning som vi är ute efter:

- Att ge större resurser till de SF som uppvisar bättre resultat och bättre planer för sin verksamhet.
- Att ge större resurser till de DF som har de största utmaningarna.
- Att lägga mer resurser på verksamhetsstöd till SF och DF för att hantera de utmaningar som idrotten står inför.
- Att öka på resurserna till paraidrotten efter att utredningen om ett framtida kompetenscenter för paraidrott är klar

LOK-stödet

Det finns en tydlig ambition att göra om LOK-stödet, dels genom att införa ett basstöd och dels genom att begränsa antalet aktiviteter som en förening får bidrag för. Skälen att införa det tidigast 2021 är följande:

- Tidsaspekten: dessa förändringar berör över 10 000 föreningar som måste få ny information att förhålla sig till. Vi ser i arbetet med att få föreningar att begära in registerutdrag för idrottsledare att det är en grannliga uppgift som tar tid
- Förankringen hos våra medlemsförbund: LOK-stödet är centralt och det är viktigt att kunna presentera en mer fullständig konsekvensanalys vilket vi kan då vi nu har tillgång till åtminstone tre års (2016, 2017 och 2018) digital närvaroregistrering med över 60-65 % av aktiviteterna införda. För 2018 blev den listan klar 16 oktober då det är redovisning, kontroll och eftersläpning av uppgifter.
- Vi inför fullständig digital närvaroregistrering under 2020 vilket i sig är en stor förändring.

Projektstöd

Vi har tagit bort möjligheten för våra DF att ansöka om projektstöd. RF kommer – och gör redan i nuvarande fördelning – ansatsen att peka ut vilka distrikt/områden i landet som behöver extra stöd. Detta sker bland annat utifrån analyser av idrottssvaga områden.

Avseende projektstöd till SF så är beslut fattats att dessa stöd ska utgöra en mindre del av det totala stödet och inte överskrida 2018 års andelsnivå. Mindre än 5 % av stödet till SF utgörs av projektstöd och då handlar det om stöd som kan göra verklig skillnad för SF och för idrottsrörelsen. Det handlar om pengar som kan användas under en kortare period för att åstadkomma reell förändring.

För perioden 2020-2021 kan SF arbeta med följande områden:

- Etablering av nyanlända

- Verksamhetsinriktning
 - Trygg idrott
 - Nya tränings-och tävlingsformer för ungdomar
 - Den moderna föreningen
- Jämställdhet
- Internationellt utvecklingsarbete
- Förstudier kring internationella evenemang
- Samgående mellan SF

Avseende IF är tanken att projektstöden ska kunna bidra till utveckling av föreningsverksamheten kopplat till barn- och ungdomsidrotten. Stödet ska fokusera på utveckling av ungdomsidrotten (där behovet är som störst) och idrottssvaga områden. RF kommer här att styra både SF och DF:s bidragsgivning på tydligare sätt än tidigare. Exempelvis kommer DF:s huvudsakliga uppgift vara att fördela stöd till idrottssvaga områden och SF ska framförallt arbeta med att behålla ungdomar genom utveckling av ungdomsidrotten.

För att få bästa effekt av detta projektstöd kommer både SF och DF ges uppdraget att i ännu högre utsträckning bedriva uppsökande verksamhet för att identifiera de föreningar som är i störst behov av stödet. När det handlar om DF kommer det i synnerhet handla om föreningar som idag finns i idrottssvaga områden där DF redan idag lägger allt mer tid och resurser på.

Förändring krävs för att vi ska nå de mål som idrottsrörelsen gemensamt har satt upp i Strategi 2025. Formerna görs om för de två miljarder som staten stödjer idrotten med årligen. Fördelningen av medel ska tydligare kopplas till de gemensamma långsiktiga målen. Varje förbund äger sin idrott, men vi ser fördelar med ökad samverkan. Resultatet ska bli mer tid för idrott, fokus på idrottsrörelsens mål och mer framåtblickande för fler aktiva i rörelsen. Det handlar om att kakan att dela på inte är större, men vi vill skära den på ett annat sätt. Vi vill att stödet stimulerar att fler ungdomar idrottar längre, att arbetet mot en jämställd idrott går snabbare och att den socioekonomiska ojämlikheten minskar. Idrotten är en del av samhället och möter samma utmaningar som finns i samhället i stort. Det nya stödsystemet innebär att idrottsrörelsen ännu bättre styr mot idrottsrörelsens mål i strategi 2025.